

Světlo č. 6/96

Z obsahu:

Protoevangelium 3,13-15

Generální audience Jana Pavla II. dne 24.1.1996

"Vyloupni je a odhod"

K psychickém nemocem 20. století patří nenávisť a povrchnost. Dnešní člověk potřebuje více ticha, usebranosti, modlitby, přemýšlení

"Znáš jméno růže?"

Stejně jako "zlatá legenda", podle níž byl středověk triumfem ducha, neodpovídá skutečnosti ani černá legenda, která mu přisuzuje všechny možné formy iracionality a omezenosti

Síla předsudků

Zázračné uzdravení Petra De Rudderera

Metastáza

18. února 1996 uplyne 450 let od smrti Martina Luthera, otce a zakladatele protestantismu. 19. září 1996 uplyne 150 let od zjevení Matky Boží Panny Marie v La Saletě. Existuje nějaká souvislost mezi těmito výročími?

Hle, předpověděl jsem vám všechno...

Je to pravda, že Bůh mlčí? Není tomu jen tak, že nerozumíme "znamení časů", anebo nechceme rozumět?

"Protoevangelium" - Gen 3,13-15

Generální audience Jana Pavla II. dne 24.1.1996

1. "Knihy Starého zákona popisují dějiny spásy, jimiž je povolna připravován Kristův příchod na svět. Tyto pradávne doklady, jak jsou v církvi čteny a chápány ve světle dalšího a plného zjevení, ukazují stále zřetelněji postavu ženy, Vykupitelovy matky." (LG 55) Těmito slovy nám 2. vatikánský koncil připomíná, jak se Mariina postava začala rýsovat už od počátků dějin spásy.

Je jí možné zahlédnout již v textech Starého zákona, ale plně se chápou jen tehdy, jsou-li čteny v církvi a chápány ve světle Nového zákona. Duch svatý totiž inspiroval různé lidské autory a zaměřoval starozákonní zjevení ke Kristu, který pak přijde na svět z lůna Panny Marie.

2. Mezi biblickými slovy, která předpovídala matka Vykupitele, koncil uvádí především ta, jimiž Bůh po pádu Adama a Evy zjevuje svůj plán spásy: "Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu" (Gn 3,15). Tato slova, nazvaná křesťanskou tradicí od 16. století "protoevangelium", to je první Radostná zvěst, dávají vytušit spásonosnou vůli Boha již od počátku lidstva. Vždyť tváří v tvář hříchu, podle posvátného autora vyprávění, první reakce Hospodina není potrestat provinilce, nýbrž otevřít jim vyhlídku na spásu a aktivně je zapojit do díla vykoupení tím, že ukazuje svou nezměrnou velkodušnost i vůči tomu, kdo ho urazil.

Slova protoevangelia kromě toho zjevují zvláštní úděl ženy, která podlehla pokušení hada dříve než muž, stává se pak podle Božího plánu první spojenkyní Boha. Eva byla spojenkyní hada, aby strhla muže do hříchu. Bůh ohlašuje, že tuto situaci zvrátí a udělá z ženy nepřítelkyní hada.

3. Vykladaelé Písma jsou již zajedno, že text Genese podle hebrejského originálu nepřipisuje akci (působení) proti hadovi přímo ženě, nýbrž jejímu semeni. Text však velice vyzdvihuje úlohu, jakou bude hrát v boji proti pokušiteli: vítězem nad hadem totiž bude její potomek.

Kdo je tato žena? Biblický text neuvádí její osobní jméno, ale naznačuje, že to bude nová žena, jakou chce Bůh, aby napravila Evin pád: je totiž povolána, aby obnovila úlohu a důstojnost ženy a aby přispěla ke změně osudu lidstva tím, že bude spolupracovat prostřednictvím svého mateřského poslání na Božím vítězství nad satanem.

4. Ve světle Nového zákona a církevní tradice víme, že nová žena, ohlášená v protoevangelii je Maria, a uznáváme v "jejím potomku" (Gn 3,15) syna Ježíše, ve velikonočním tajemství vítěze nad satanovou mocí. Uvědomujeme si také, že nepřátelství, jež Bůh položil mezi hada a ženu, se v Marii uskutečňuje dvojím způsobem.

Jako dokonalá spojenkyně Boha a nepřítelkyně ďábla neposkvřeným početím, když byla utvářena v milosti Ducha svatého a uchráněna veškeré skvrny hříchu. Kromě toho Maria byla úplně zapojena do boje proti zlému duchu, protože byla přidružena ke spásonosnému dílu Syna. Tak tituly Neposkvřené Početí a spolupracovnice Vykupitele, jež víra církve dává Marii, aby proklamovala její duchovní krásu a její intimní účast na úchvatném díle vykoupení, ukazují nesmiřitelný protiklad, který existuje mezi hadem a novou Evou.

5. Vykladaelé Písma a teologové mají za to, že světlo nové Evy, Marie, padá ze stran Genese na celou ekonomii spásy, a vidí již v onom textu svazek mezi Marií a církví. My zde s radostí vyvozujeme, že termín "žena", použitý textem Genese všeobecně, má k tomu, aby k Nazaretské Panně a jejímu úkolu v díle spásy byly přidruženy zvláště ženy, povolané podle Božího plánu k tomu, aby se angažovaly v boji proti zlému duchu. Ženy, které by mohly jako Eva podlehnout pokušení satana, dostávají od solidarity s Marií vyšší sílu k boji s nepřítelem, a stávají se tak prvními spojenkyněmi Boha na cestě spásy.

Toto tajemné spojenectví Boha s ženou se projevuje v rozmanitých formách i za našich dnů: vytrvalostí žen při osobní modlitbě a při liturgických obřadech, při vyučování katechismu a svědectvím účinné lásky, četnými ženskými povoláními k zasvěcenému životu, náboženskou výchovou v rodině...

Všechna tato znamení jsou velmi konkrétním naplněním proroctví protoevangelia. To totiž naznačuje, že slovo "žena" má všeobecný dosah, ve viditelných hranicích církve i mimo ně, ukazuje, že Mariino jedinečné povolání se nedá oddělovat od povolání lidstva a zvláště od povolání každé ženy, které se osvětluje posláním Marie, jež byla prohlášena první spojenkyní Boha proti satanovi a zlu.

Josef Kolářek S.J., Radio Vaticana,
sez. CECA, Piazza Pia,
31-00193 Roma
Itálie

6. neděle v mezidobí

1. čtení Sir 15,16-21

Chceš-li,

můžeš plnit přikázání,
je v tvé moci zůstat věrným.
Bůh před tebe položil
oheň i vodu,
vztáhni ruku, po čem chceš.
Před každým je život a smrt,
každému dá (Bůh) to,
co kdo bude chtít.
Převelká je moudrost Páně,
je všemohoucí a všechno vidí.
Jeho oči (hledí) na ty,
kdo se ho bojí,
on zná každý lidský skutek.
Nikom neporučil,
aby byl bezbožný,
nikomu nedal dovolení,
aby hřešil.

2. čtení 1 Kor 2,6-10

Bratři!

Učíme moudrosti, ale jen ty nejpokročilejší. To však není moudrost tohoto světa, ani moudrost těch, kdo tento svět ovládají. Jejich moc je už zlomena. Moudrost, které učíme, je od Boha, plná tajemství a skrytá. Bůh ji už před věky pro nás předurčil k naší slávě. Nikdo z těch, kdo vládnou tímto světem, neměl o ní tušení. Protože kdyby o ní něco věděli, nikdy by Pána slávy neukřižovali. Ale - jak stojí v Písmě - my zvěstujeme to, 'co oko nevidělo, co ucho neslyšelo, nač člověk nikdy ani nepomyslel, co všechno Bůh připravil těm, kdo ho milují.' Nám to Bůh zjevil skrze svého Ducha. Duch totiž zkoumá všechno, i hlubiny Boží

Evangelium Mt 5,17-37

Ježíš řekl svým učedníkům:

"Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se to všechno nestane. Kdyby tedy někdo zrušil jedno z těchto přikázání a třeba i to nejmenší - a tak učil lidi, bude v nebeském království nejmenší. Kdo se však bude jimi řídit a jim učit, bude v nebeském království veliký. Říkám vám: Nebude-li vaše spravedlnost mnohem dokonalejší než spravedlnost učitelů Zákona a farizeů, do nebeského království nevejdete. Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: 'Nezabiješ. Kdo by zabil, propadne soudu.' Ale já vám říkám: Každý, kdo se na svého bratra hněvá, propadne veleradě; a kdo svého bratra tupí, propadne pekelnému ohni. Přinášíš-li tedy svůj dar k oltáři a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech tam svůj dar před oltářem a jdi se napřed smířit se svým bratrem, teprve potom přijd' a obětuj svůj dar. Dohodni se rychle se svým protivníkem, dokud jsi s ním na cestě, aby tě tvůj protivník neodevzdal soudci a soudce služebníkovi, a byl bys uvržen do žaláře. Amen, pravím ti: Nevyjdeš odtamtud, dokud nezaplatíš do posledního halíře. Slyšeli jste, že bylo řečeno: 'Nezcizoložíš.' Ale já vám říkám: Každý, kdo se dívá na ženu se žádostivostí, už s ní zcizoložil ve svém srdci. Svádí-li tě tvé pravé oko, vyloupni ho a odhoď od sebe; neboť je pro tebe lépe, aby

jeden z tvých údů přišel nazmar, než aby celé tvoje tělo bylo uvrženo do pekla. A svádí-li tě tvoje pravá ruka, usekni ji a odhoď od sebe, neboť je pro tebe lépe, aby jeden z tvých údů přišel nazmar, než aby celé tvoje tělo přišlo do pekla. Také bylo řečeno: 'Kdo by se rozváděl se svou ženou, ať jí dá rozlukový list.' Ale já vám říkám: Každý, kdo se rozvede se ženou - mimo případ smilstva - uvádí ji do cizoložství, a kdo se ožení s rozvedenou, dopouští se cizoložství. Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: 'Nebudeš přísahat křivě, ale splníš Pánu svou přísahu.' Ale já vám říkám: Vůbec nepřísahaňte, ani při nebi, protože je to podnož jeho nohou, ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále; ani při své hlavě nepřísahajte, protože ani jediný vlas nemůžeš udělat světlým nebo tmavým. Ale vaše řeč ať je 'ano, ano - ne, ne.' Co je nad to, je ze zlého."

Myšlenka na neděli

6. neděle v mezidobí - cyklus A

Co je pro tebe lépe?

Zamyšlení nad úryvkem Mt 5,17-37

To není moudrost tohoto světa

Ježíšovo horské kázání ještě zdaleka není u konce. Je toho mnoho, co máš pochopit, aby tvé světlo mohlo opravdu svítit před lidmi. Pán vidí hluboko do srdce svých posluchačů, zná jejich předsudky, omyly a sklony, které mohou zkreslovat pravdu o jeho radostné zvěsti. Nebud' si proto nikdy jistý, že máš ve všem jasno. Nespolehej ani na první nadšení, které někdy náhle vzplane a může ti dát nepřiměřený pocit sebeuspokojení. Obnov raději stav pokory a otevřenosti a vrať se na horu blahoslavenství jako pozorný posluchač a učedník.

Nemáš sklon smýšlet jako ti, kteří se domnívají, že s Ježíšovým příchodem skončila doba starozákonní přísnosti, zákazů a příkázání, že nyní není třeba nic víc než oddávat se radosti z Ježíšovy blízkosti? Ani v té nejbezprostřednější důvěrné společnosti Ježíšově bys neměl zapomínat, že je Synem nejvyššího Otce. Nepřišel, aby napravlal to, co Otec svěřil světu, nýbrž to, co zkazili a zkomolili lidé. Přišel, aby ti vysvětlil původní a hluboký smysl Božího Zákona. Nesmíš se proto divit, že hrozí každému, kdo by se opovážil svévolně cokoliv v něm měnit, upravovat nebo rušit. Když Bůh dával lidem Zákon a Proroky, viděl do lidí zítřka i dneška stejně dobře jako do lidí za oněch časů. Co stanovil, stanovil z lásky k člověku a stanovil to pro všechny časy. Můžeš se stejně dobře spolehnout na jeho moudrost a dobrotu jako na jeho spravedlnost. Ať si falešní učitelé říkají, co chtějí, nepomine jediné písmeno ani jediná čárka ze Zákona!

***

Překvapila tě náhlá Mistrova přísnost a náročnost? Pochop, že tím nesleduje svůj rozmar, nýbrž tvůj prospěch. Tvůj hřích Boha uráží nejvíce proto, že tím ubližuješ sám sobě i bližním. Boží zákon se ti bude zdát nesnesitelný, jestliže místo toho, abys sloužil Bohu celým svým srdcem a celou svou duší, budeš myslet jen na uspokojování svých sobeckých výhod a licitovat, co se ještě smí, a co už ne. Takovou formální "spravedlnost", příznačnou pro zákoníky a farizeje, Pán rozhodně odmítá. Zvykni si na to, že Ježíš je přísný jenom proto, že je milující a dobrotivý. Učí tě, že Boží příkázání ti nebudou břemenem, jestliže si dáš pozor, aby hřích ani nezačal klíčit ve tvém srdci.

***

Ježíši záleží především na tom, aby se ani ve skrytu tvého srdce nenarušila tvá hluboká úcta k bližnímu. Jestliže tak důrazně hájí bytost a osobnost každého člověka, je to zřejmý výraz úcty, jakou ke každému, tedy i k tobě, chová sám Bůh. Nejde tedy jen o vnější projevy, ale o základní

vztah srdce. Právě z toho důvodu máš mít v úctě nejen život svého bližního, ale i jeho osobu a jeho čest. Výrazem ponižující neúcty k bližnímu a jeho tělu by byla již sama skrytá nezřízená žádostivost. Z neúcty by pramenilo každé chování, které počítá s neupřímností a narušuje důvěru. Krajním projevem neúcty by bylo zrušení manželské smlouvy. Máš-li výhrady nebo námítky, předlož je ve vsí upřímnosti božskému Učiteli. Avšak spíše než o náročnosti Ježíšova požadavku zkus nejdříve rozmlouvat s ním o ušlechtilé kráse a vznešenosti záměru, který Bůh sleduje svými příkazy.

***

Ježíš zná velmi dobře tvou slabost a tvé sklony. Ví, "že máš ve svých údech jiný zákon, který bojuje proti zákonu tvé mysli a činí tě zajatcem hříchu."¹⁾ Přichází, aby pomohl svým včasným varováním. K vítězství dobra tedy nestačí citové zanícení, ale je nutná vytrvalá bdělost a úsilí. Nechceš-li, aby v tobě vzklíčilo zlo, nesmíš mu poskytnout žádnou příležitost. Ježíšův nekompromisní požadavek, aby ses zbavil toho, co tě pohoršuje, není návodem ke zmrzačení, ale má ti názorně ukázat, s jakou rozhodností máš skoncovat jednou provždy se vším, co tě přivádí nebo může přivést nejen do hříchu, ale i jen do pokušení. Zbavit se hříchu znamená zbavit se i toho, co k němu, třeba jen zpovzdálí vedlo. Počítej s tím, že to pro tebe nebude lehké vzdát se některých zálib, návyků, styků a potěšení. Ale musíš se k tomu odhodlat a zvážit, co je pro tebe lépe.

Ukaž mi, Hospodine, cestu svých příkazů, pouč mě, ať zachovám tvůj zákon a chráním jej celým srdcem.²⁾

Bratr Amadeus

-----

1) Srov. Řím 7,14n

2) Žalm 119, respons. žalm 6. neděle v mezidobí

"Vyloupni je a odhod"

Pán nás napomíná, abychom dokázali skoncovat s tím, co nás pohoršuje a uvádí do pokušení. To nás přivádí k zamyšlení nad způsobem, jakým konzumujeme přival informací, dojmů, pojmů a postojů, které se k nám sdělovacími prostředky doslova vetřely do našeho soukromí a které se, ať si to připouštíme nebo ne, podílejí na "vypírání" toho, co je naší osobnosti nejvlastnější a nejcennější.

"Morálku" těch, kteří žijí z obrovského informačního boomu, nám výstižně přibližuje Alexander Solženicyn:

"Jakou odpovědnost má novinář vůči čtenářům, jakou má odpovědnost vůči dějinám? Když uvede veřejné mínění nebo vládu neúplnou informací nebo falešným závěrem do omylu, dochází také k tomu, že ve stejném listě opět uvede věc na správnou míru? Ne. To se nestává. To by kompromitovalo list a odradilo odběratele.

Národ ať nese důsledky takové chyby, ale novinář z toho vyvázne. Můžeme předpokládat, že se stejnou sebejistotou v budoucnosti napíše úplný opak toho, co zatím psal.

Protože je zapotřebí, aby informace byly včasné a věrohodné, pokládají publicisté za nutné využívat i domněnek, fám a dohadů, aby se zaplnila mezera. Žádná z takových 'výplní' se nebude korigovat, a zůstane zapsána v paměti čtenáře. Kolik nenávislných, nepoctivých, povrchních a

zavádějících soudů se denně vyslovuje! Uvádějí čtenáře do zmatku, aniž by jim byla poskytnuta možnost si cokoli ověřit.

Tisk může obojí: může veřejné mínění kultivovat i špatně vychovávat. Tak jsme svědky, jak se z teroristů dělají hrdinové, státní tajemství, důležitá pro obranu státu, se zveřejňují nebo se prezentují svědkové zahanbujících skutečností ze soukromého života významných osobností pod heslem: 'Každý má právo na to, všechno vědět.'

Ale toto heslo je falešné, je znamením doby klamu: člověk má také právo nevědět. A to je velmi cenné právo. Je to právo na to, aby jeho božská duše nebyla zahlcena žvásty a klevetami, nesmysly a prázdným tlacháním. Člověk, který poctivě pracuje a vede smysluplný život, nepotřebuje, aby byl přetěžován balastem z přivalu informací.

K psychickým nemocem 20. století patří nenávist a povrchnost. A stále více, tím i oním způsobem, se tyto choroby zrcadlí také ve sdělovacích prostředcích. Hluboké analýzy se sdělovací prostředky bojí jako čert kříže. Odbudou se poukazem na honbu za senzaci.

Ale jak to tak vypadá, stala se média největší mocností v západním světě, mocnější než zákonodárství, správa a soudnictví.

Je možno pozorovat, že média mají trend ke společným námětům. Spíše než ke konkurenci směřují k sjednocení. Panuje nadměrná svoboda tisku, ale žádná svoboda pro čtenáře, protože média jsou natolik jednostranně zaměřena, že vylučují takové názory a postoje, které neladí s nastoupeným trendem..."¹⁾

Co je pro mne dobré? Co potřebuji? Co mě zušlechťuje? Pod tímto zorným úhlem bychom měli přistupovat k výběru toho, co na sebe necháme působit ze záplavy sdělovacích prostředků. Udělejte jednou takový pokus: po vypnutí televizního přijímače se zamyslete nad tím, co z toho všeho bylo pro vás důležité. Zjistíte, že je toho pramálo.

"Člověk potřebuje být informován," dostáváme odpověď na radu, aby se sledování televize nestalo pevným bodem každodenního programu. Ale odpovězme si: není většina toho, co jsme přijali, deprimující? Média nás bez milosti konfrontují s neštěstími, nehodami, hrozbami, zločiny, zvráceností a bídou celého světa. Jsme jim vydáni zcela bezmocně a nemáme na to vůbec žádný vliv. Uložit si zde trochu sebezapření by nám mohlo vytvořit trochu prostoru pro otevřenost a vnímavost k těm problémům, které jsou ve sféře našeho vlivu.

Člověk tak jako tak nosí klapky na očích a vidí jen malý výsek skutečnosti. Tím hůře, jestliže tyto klapky máme všichni stejné, a "eintopf" sdělovacích prostředků nás k tomu vede. O čem se máme spolu bavit, když nám byl vnucen jeden a tentýž pohled? Je čas si začít vybírat. Více času na četbu, na úvahy, na rozhovor, na rozjímání a modlitbu!

Ani dlouhodobý konzum hudby nezůstává bez vlivu na osobnost. I hudba je nositelem poselství, i když jiného druhu než obraz nebo písmo. Zcela odlišně ovlivňuje osobnost pochod, jinak chrámová hudba, jinak rockový rámus, a jinak klasický koncert. I v této oblasti bychom měli být pány a ne otroky, a zvažovat i to, jakou "zvukovou kulisu" se podvědomě necháváme utvářet a ovlivňovat.

Média k nám přistupují podle principu "dětské výživy". V rozhlase i v televizi nastoupila hektická éra: rychlá změna a chrlení stříhů. Rychle se střídají žánry a informace, včetně takových, do kterých veřejnosti nic není. Je tomu tak i v tisku: veliké obrázky s ještě většími titulky, které zaplní celou stránku, prosycenou jedovatou škodolibostí. Čtenář má dojem, že ji rychle přečetl a že je dobře informován. Ale na kritickou otázku už mu nezbylo místo. Zjistíme na sobě, jak jsme stále více imunní na špatné zprávy. Informace o katastrofě, při které zahynulo 200 lidí, se dostává na stejnou rovinu jako zpráva o poklesu burzovních kurzů.

Abychom se tomu bránili, musíme si umět promyšleně vybírat, vytvořit si účinné filtry. To platí především pro křesťany. Na pozadí agnostického a liberalistického světového názoru nám prezentují sdělovací prostředky otázky týkající se víry a mravů z jiného zorného úhlu. (Někdy i za součinnosti pokrokových "teologů".) Kdo není schopen sám rozeznávat tento rozdíl a nemá potřebnou protiváhu, osvojí si postupně tento "kritický kurz" lidí bez víry a přijme jej za vlastní. Proto je velmi důležité uložit si v této oblasti nezbytnou kázeň. Vyhradit si podstatně větší čas na ticho, usebranost, modlitbu, přemýšlení, abychom si dokázali utvářet správný světový názor. Využít výzvy z pastýřského listu z 1. neděle adventní a zařadit každodenní zamyšlení nad Písmem svatým. Jen ve světle víry se dokážeme vyznat v chaosu, který k nám médii vstupuje do našich domovů i srdcí.

Tato odpovědnost je ještě větší v rodinách, kde jsou děti.

-ire-

Poznámka:

1) Z řeči Alexandra Solženicyna při udělení čestného doktorátu na Harvardské univerzitě (Vision 2000 1/96)

Evangelizace...

Jan Pavel II. znovu vyzvedl důležitost misijního poslání církve. Jak zdůraznil II. vatikánský koncil v dekretu *Ad gentes*, je šíření víry trvalým a naléhavým úkolem církve. Současně však koncil podtrhl, že při hlásání evangelia je nutno odmítnout jakoukoliv formu směšování různých náboženství a dbát při tom na respektování kulturního bohatství jednotlivých národů.

"Znáš jméno růže?"

Mýtus o temném středověku - Franco Cardini

Jako každé ohraničování epoch je i "středověk" ne-li úplně svévolnou, tedy aspoň pragmatickou konvencí. Je to rozhodnutí označit dobu mezi léty 500 a 1500 po Kristu jediným pojmem: to období leží mezi "starověkem" a "novověkem", říkáme mu tedy "středověk". Tak jako je fiktivní samo toto označení, stejně pomyslné jsou i různé přívlastky, jako "ponurý" či "temný", jimiž středověk rádi označujeme. Takováto přídavná jména pak bývají zcela samozřejmě spojována i s katolickou církví. Pokud si dokážeme uvědomit, jak relativní jsou tyto názory, můžeme se zbavit neodůvodněných předsudků, které nám zkreslují pohled na skutečnost. Stejně jako "zlatá legenda", podle níž byl středověk triumfem ducha, neodpovídá skutečnosti ani černá legenda, která do let mezi 300 a 1500 promítá všechny možné formy iracionality a omezenosti.

Začneme tím, že se budeme zabývat běžnými představami, které mají nejen polovzdělanci, ale mnozí vzdělaní lidé dnešní doby. Dejme tedy nejdříve slovo osvíceneckým autorům. V jejich líčení byl středověk obdobím temného barbarství, kdy všechno bylo ovládáno náboženstvím a církví (což také vysvětlovalo, proč vidí spřízněnost mezi barbarstvím na jedné straně a církví a náboženstvím na druhé straně, a to po celá staletí). Středověk byl prý výsledkem zhroucení velké antické civilizace, ostudná mezihra mezi dvěma velkými epochami, antikou a renesancí. Při tomto zhroucení spolupůsobily právě ony dvě temné síly - církve se svou nesnášenlivostí a svět barbarů se svou divokou bojovností - které později vládly chaosu a ubohosti, než se konečně s renesancí zase prosadily síly rozumu a kultury. Středověk byl prý též dobou násilí, surovosti a

svévole silnějšího. Církev žehnala zbraně a koně, biskupové a opati kráčeli ozbrojení do boje. Církevní hodnostáři byli převážně hrabiví a úplatní, především ti z nejvznešenějších kruhů, a těch několik, kteří se odvážili postavit se proti tomu, byli ocejchováni jako heretici a postaveni na hranici. Tato mocná, domýšlivá, monděnní církev je představována jako fantasticky pověřivá: držela lidi v zajetí strachu před mafií a pronásledovala čarodějnice, které odsuzoval strašlivý a všemi nenáviděný tribunál inkvizice. Moc a zvláště vládly středověkému světu. Feudální páni si osobovali veškerá práva nad svými poddanými, protiprávně vyžadovali vysoké odvody peněz či naturálií a dožadovali se ještě hanebnějších obětí, jako např. ius primae noctis, právo spát poprvé s mladou nevěstou. Život na venkově byl mizerný, sedláci žili jako otroci a mohli být - v případě, že pytláčili na panském - těžce potrestáni. Strašné nemoci, jako mor a malomocenství, řádily mezi lidmi, hladomory ztěžovaly život, který byl mimoto doprovázen neodbytným strachem ze smrti, jak to dosvědčuje v literatuře a v malířství stále se navracející téma tance mrtvých.

Byl za tím vším aspoň hluboký náboženský život? V žádném případě. Všeobecné přesvědčení víry bylo silně ovlivněno zbytky pohanství, což ještě stupňovalo všeobecnou nevědomost. Všude - ať ve městech či na venkově - byla špina a promiskuita. V městských centrech byly nižší vrstvy sužovány lichváři, a z této nenávisti k lichvářům povstala první pronásledování židů. Společnost přála nerovnosti. Ve všech oblastech života byly ženy podřízeny mužům (měly ženy nižší postavení než muži), cechy bránily jakémukoliv svobodnému obchodování a konkurenci a určovaly tak stagnující hospodářský život. Lidé žili v úzkosti před koncem časů a ve strachu z apokalyptických hrůz. Na pozadí takových velice rozšířených představ nikoho nepřekvapí, že je tato doba (se všemi svými stíny) označována jen jako "temná", takže kritikové se i v naší době domnívají, že nepořádky, které tu a tam vidí, připomínají "středověké poměry".

Pokusili jsme se zde shrnout nejrozšířenější otrepané fráze o středověku. Nemůžeme je tu vyvracet jednu po druhé, ale chceme aspoň krátce poukázat na některé mezery a rozpory, které mnoho z toho relativizují a přemýšlivého člověka dokonce překvapí. Předem budiž řečeno, že v této "temné půdě" má kořeny naše evropská kultura a umění. Sotva která z těchto formulací by obstála při pozorné kritické analýze. Kořenem všech těchto frází je mystifikace slova "středověk", kterou má na svědomí dějepiscectví. Právě na pozadí "temného středověku" mohou politické a sociální vědy, literatura a umění lépe vyzvedávat všechno to, co má něco společného s osvícenstvím nebo s romantikou. Zejména proto je středověk nikoliv pojmem dějin, nýbrž pojmem literární tvorby. Tím se celá záležitost ještě více komplikuje a dává vznik dalším nejasnostem. Jinými slovy chceme-li lépe pochopit mystifikující charakter běžných vizí o středověku, musíme mít odvahu ke střízlivosti. "Středověk" je třeba zbavit zakletí - ať už je to legenda zlatého středověku, jak ji představila romantika, nebo černého středověku voltairovského původu.

Ale jak pojem středověku vlastně vznikl? Razili ho někteří učenci v 16. století, aby v přívalu půtek, které navodila reformace, mohli jeden druhého očerňovat. Na jedné straně byli "Magdeburští centuriátoři", autoři prvních protestantských církevních dějin, rozdělených na stoletá období (centum = sto), které sahají do r. 1400 a jsou silně protikatolického zaměření. Na druhé straně stál katolický kardinál Baronius, jehož hlavní dílo "Annales ecclesiastici" sahá do konce 12. století. Jedni i druzí milovali řecko-římskou antiku a byli si jisti, že nová doba, i když s četnými výjimkami, opět nastoupila slavnou cestu uznávání lidské důstojnosti, která v jejich očích byla prý typická už pro antiku. Centuriátoři stejně jako Baronius si kladli otázku, jak a proč se antická civilizace stala dekadentní a co by mělo zaujmout její místo. Nebylo to jednoduché, definovat dobu mezi 5. a 15. stoletím, vyznačující se mizením státu a práva, invazemi barbarů a

krizí občanského života. Centuriátoři nakonec dospěli k závěru, že úpadek vyvolaly temná víra, fanatismus a omezování svobody zavedené římskou církví a že církve během celé této doby pracovala se zkázou duší, a pokračovala v tom až do vzniku humanistické kultury. Baronius naproti tomu věřil své představě, že vpád "barbarů" uvrhl do krize antické instituce a struktury, a tak připravil cestu dalším barbarstvím. V obou případech se shodli, že ona dlouhá doba, plná hanebnosti, která následovala po římské kultuře a předcházela moderní kultuře, nemá ani jméno. Nazvali ji prostě media aetas, media tempestas, to znamená "mezidobí", doba mezitím, tedy jméno, které samo o sobě nic neříká.

Paradoxní na tom je, že toto nic neříkající označení - "mezidobí", příp. středověk - bylo přiděleno období, o kterém se bouřlivě diskutovalo. A přece byli v zásadě všichni - katolíci i protestanti - zajedno v tom, že to byla skličující, bídná a násilnická doba. Sporné bylo jen, kdo je odpovědný za tuto mizerii, zda církve, nebo barbaři. Ještě v 17. století, které bylo charakteristické svým překrucováním a znásilňováním minulosti, byl středověk přecházen lhotejným mlčením. Až konečně 18. století - vzpomeňme především na Voltaira - namalovalo středověk jako obraz fanatismu a nevědomosti a bylo nebezpečí, že tento obraz přetrvá jako definitivní hodnocení. Vzplanutí romantiky však s sebou přineslo oživení zájmu o středověk, tentokrát charakterizovaný jako doba, v níž převažuje cit nad rozumem, náboženství nad abstraktním myšlením, ideje lidu a národa nad chladnými veřejnými institucemi. Tak bylo středověku přisouzeno, aby jej pokládali za dobu iracionality par excellence.

Síla předsudků

Zázračné uzdravení Petra De Rudder

Peter De Rudder z malé vesnice Jabbekke v Západních Flandrech byl zemědělský dělník, který pracoval ve službách hraběte Du Bus De Ghisignes. Bylo to v r. 1867, kdy mu bylo 44 let. Když pomáhal dvěma dřevařům při uvolňování velkého spadlého stromu, rozdrtila mu kláda nešťastnou náhodou levou nohu.

Dr. Affenaer, který byl k případu ihned povolán, konstatoval, že holenní a lýtková kost jsou přerazeny těsně pod kolenem. Mezi kostmi zůstala několikacentimetrová mezera, která znemožňovala opětovný srůst kostí. Jelikož léčba nepřinášela žádný výsledek a nohu zachvátil zánět, který se šířil, svolal lékař poradu několika kolegů. Dospěli k jednoznačnému závěru, že nohu je nutno amputovat. Nešťastník však o tom nechtěl ani slyšet. Ležel celý rok za nesmírných bolestí na lůžku. O dvou holích se vláčel po domě. Dvakrát až třikrát denně si převazoval a ošetřoval ránu, ale nebylo pozorovat sebemenšího zlepšení.

Tak uplynulo celých osm let od nešťastné příhody. Noha se volně klátila a po celou dobu nebyla ošetřena dlahami, které by ji zpevnily a držely pohromadě.

Existují písemná svědectví z té doby. Dr. Hoetsenberghe zaznamenal: "Rudder má ránu na horní části nohy. Otevřenou ranou je vidět obě kosti, mezi nimiž je mezera 3 cm. Nebylo ani nejmenšího náznaku, že by se rána zajizvovala. Petr nesmírně trpěl a snášel tato muka již osm let." Jiný lékař dr. Verries dospěl ke stejnému závěru. Verries jej chtěl dopravit do nemocnice v Bruggách, aby mu nohu amputovali, ale De Rudder to odmítl. To bylo na jaře 1875.

Nedaleko města Gand v Oostackeru se nachází jeskyně, která je kopií lurdské jeskyně v Massabielle a která je cílem mnoha belgických poutníků. Náš zraněný dělník se rozhodl, že tam pojedou na pouť. Vyžádal si od svého pána dovolení a vypravil se do Oostackeru 7. dubna, osm let a dva měsíce po nešťastné příhodě. Po příjezdu do Gandu měl velké potíže při nastupování do drožky. Kočí se nejdříve zdráhal vzít do vozu cestujícího, který by mu hnisem a krví špinil

podlahu v drožce. Konečně se za pomoci holí a za přispění své manželky dovlekl k jeskyni. Mnoho kolemjdoucích mu necitlivě strčilo do zraněné nohy, což mu působilo nesmírné bolesti. Prošel opřen o ženu dvakrát jeskyní sem a tam. Při třetím pokusu upadl do bezvědomí. S námahou jej dovlekl k jedné lavici před jeskyní. Rudder sám vzpomíná: "Modlil jsem se..." a náhle, jakoby úplně zapomněl na těch osm let v lůžku a o holích, překročil lavice a padl na kolena před sochou lurdské Panny Marie. "Co to děláš?" zvolala jeho žena a od náhlé radosti ztratila vědomí. Noha byla pevná, rána zahojená a kosti zcela srostlé. Obě nohy měly opět stejnou délku. De Rudder prošel jeskyní ještě třikrát. Aby nezmeškal drožku do Gantu, musel utíkat. Když se vrátil do své vesnice, vyšetřovali jej farář a starosta. Napsali toto prohlášení: "My z farnosti Jabbekke prohlašujeme, že noha Petra Jakuba De Rudderera byla rozdrčená stromem 16. února 1867. Odborníci v této záležitosti vyčerpali všechny prostředky moderní chirurgie a prohlásili jeho nohu za nevléčitelnou. Všichni, kteří jej znali, takto s ním jednali. Prohlašujeme, že po návštěvě u Lurdské Paní v Oostackeru, ke které se modlil, vrátil se zcela zdravý a bez holí domů, takže může nyní pracovat jako před úrazem. Prohlašujeme, že k uzdravení Petra Jakuba De Rudderera došlo 7. dubna 1885." Hrabě De Bus, který předtím odmítal jakékoliv zázraky, připojil rovněž svůj podpis.

Příští den se dostavil dr. Affenaer, který viděl zhmožděnou nohu bezprostředně po úrazu. Prohlásil: "Jste zcela zdravý. Vaše noha sedí pevně. Je to jako noha dítěte a ne jako noha muže, který si zlomil nohu. Lidskými prostředky by nebylo možno dosáhnout, abyste mohl opět chodit. Co však nezmůžou lékaři, dokázala Maria. Poněvadž vidím na vlastní oči tento div, je nyní z nevěřícího věřící."

Dr. Van Hoestenbergh se však zůstal nadále skeptický. Proto se rozhodl, že sedláka po dvou dnech sám navštíví. Zastal jej při práci na zahradě s rýčem v ruce. Doma udělal Petr několik skoků do výšky, aby dokázal své uzdravení. Když jej lékař vyšetřoval, našel dvě jizvy. Jednu pod kolenem a jednu na nártu. Byly to neklamné důkazy úrazu a následného uzdravení. Bylo to pro něho znamením, že Bůh zasáhl, a řekl: "Viděl jsem a uvěřil jsem." Následovalo skutečné obrácení. V dopise prof. Boissariovi napsal: "Pane, já jsem byl bezvěrec právě tak jako vy. Ale zázrak De Rudderera mi otevřel oči. Někdy se ještě ozvaly pochybnosti, ale já teď studuji křesťanské náboženství a modlím se. Prohlašuji na svou čest, že již nemám žádné pochybnosti a pevně věřím. Ano, mohu ještě dodat, že jsem s vírou našel štěstí a vnitřní klid, který jsem dříve neznal." Mezitím konvertovalo ještě mnoho dalších, mezi nimi i kočí, který jen s nevolí dopravil Rudderera do Oostackeru.

Petr de Rudder zemřel 22. března 1898 na zápal plic. Van Hoestenbergh si vyžádal exhumaci mrtvolky pro účely autopsie. Napsal: "I když chyběl kousek kosti ze zlomené nohy, oba údy mají stejnou délku. Neviditelný Chirurg, který to provedl, udělal v jediném okamžiku to, co by se nemohlo samo od sebe stát ani za mnoho let, a provedl to dokonalým způsobem. Při tom, aby nikdo nemohl popřít jeho zásah, zachoval zde zřejmé stopy zlomeniny, které svědčí o Božím díle."

Skupina více než 100 lékařů ze sdružení sv. Lukáše v Paříži napsala 21. října 1901, když se seznámila s výsledkem autopsie: "Obnovu celé kosti, kterou prokázala autopsie, není možno v jediném okamžiku způsobit žádnými přirozenými prostředky. Výpovědi očitých svědků, kteří viděli nemocného bezprostředně před uzdravením, postačí, aby dosvědčily nevléčitelnost zlomeniny. Proto je nutno uznat uzdravení za nadpřirozený jev, který se nazývá zázrak."

Agostino Gemelli, pozdější zakladatel Katolické univerzity v Římě, mladá naděje italské medicíny, předložil tento případ v r. 1910 při jedné diskusi na Sdružení zdravotních pracovníků v

Miláně. Stenografický záznam diskuse byl publikován v r. 1911. P. Gemelli konstatoval: "Vyšetření nejdříve prokázalo, že uzdravení se událo bez zkrácení údu. Následné anatomické vyšetření potvrdilo a ukázalo, že chybějící kousek kosti se znovu utvořil, takže nedošlo ke zkrácení kosti. Každý z nás ví, že za takových okolností ještě nikdo nezažil úplné uzdravení kosti bez jejího zkrácení a s plným obnovením její funkce." Závěr, který dr. Gemelli učinil, zněl: "1. Uzdravení Petra De Rudderera, jak vyplývá z četných lékařských svědectví a souvisejících okolností, se uskutečnilo způsobem, který nelze vysvětlit nám známými přírodními zákonitostmi. 2. Úplnost dokumentace nedovoluje tuto skutečnost popřít. 3. Je vyloučena jakákoliv možnost podvodu nebo iluze. Žádná vědecká hypotéza není s to vysvětlit, co se stalo s nohou De Rudderera."

Následující večer 11. ledna 1910 se konala debata, při které byl mladý lékař Gemelli obviněn z "lurdské propagandy". Přihlásil se ke slovu Edoardo Bonardi, odborník na sociální medicínu, a pronesl tato památná slova: "Po vědecké stránce je tato záležitost zcela jednoznačná. Uzdravení je vědecky nevysvětlitelné. Jediné, o čem je možno diskutovat, je historické hledisko: skutečnost celé události. To už není záležitost lékařů, ale historiků."

Pro milánské lékaře byla tato mimořádná událost, potvrzená šesti vyšetřeními a nesčetnými svědky, nemožná. Ale skutečnost je silnější než předsudky: Peter De Rudder, vlámský dělník, byl při pouti k Matce Boží do Oostarecku nevysvětlitelným způsobem uzdraven.

Alberto Savorana

Z Trenta Giorno 9/95 přeložil L. Štula

Poselství Panny Marie

Medžugorje 25.1.1996

Drahé děti!

Dnes vás vyzývám, abyste se rozhodli pro mír. Proste Boha, aby vám daroval pravý mír. Žijte pokoj ve svých srdcích a pochopíte, drahé děti, že mír je dar Boží.

Drahé děti, bez lásky nemůžete žít pokoj. Plodem pokoje je láska a plodem lásky je odpuštění. Já jsem s vámi a všechny vás vyzývám, děti, abyste nejdříve odpouštěli v rodině, a potom budete moci odpustit druhým.

Děkuji vám, že jste přijali mou výzvu!

Rodiče, nenechte se odradit!

"Syn tolika slz nemůže být ztracen."

Vychovávat děti bylo vždycky těžké, a v době, kdy rodiče musejí plavat proti proudu, je to obzvlášť těžké: mnozí se cítí osamoceni a jsou bezradní tváří v tvář vlivům, které působí na jejich děti - vlivům, které jsou na hony vzdáleny křesťanské víře, kterou by rodiče chtěli předat dětem.

Co dělat s Monikou, která dělá pokaždé tyátr, když má jít na mši nebo do náboženství? Jakými slovy by šlo přesvědčit Martina, který se všemu, co mu člověk řekne, vysměje?

Jaký smysl má společná modlitba v rodině, když je to důvod k napětí a hádkám?

Jak se má člověk vyhnout výčitkám, když děti odmítají víru, kterou jim chceme předat?

To první, co je třeba dělat neúnavně znovu a znovu, ještě dříve, než budeme hledat odpověď na naše otázky, je svěřit všechno do rukou Božích: naše pochybnosti, naše palčivé otázky, naše

protesty, naše výčitky svědomí, naše bezesné noci, naše slzy, naši křehkou naději. Svěřme mu v první řadě své děti. Jsou přece především jeho. Miluje je daleko více než my. Ví, co je pro ně nejlepší. Umí všechno zlé obrátit k dobrému. Bůh nepůsobí jako kouzelník. Na to si nás příliš váží. Ale tomu, kdo k němu volá, vždycky odpoví. Když máme dojem, že nám odpověď dluží, tak to bude tím, že nejsme ochotni jeho odpověď přijmout, protože máme příliš naspěch, jsme netrpěliví, nebo čekáme takovou odpověď, kterou my pokládáme za správnou, která odpovídá našim představám, a přitom přehlízíme, že naše plány nejsou nutně Boží plány.

Nejsme dokonalí rodiče a děláme chyby, někdy dokonce těžké chyby. Ale to nepomůže, pěstovat si zlé svědomí: to je jedovatá rostlina. Pocity viny patří k ďáblovým zbraním. Od Boha naopak přichází zkroušenost a bolest, kterou vnímá ten, kdo zranil lásku.

Být zkroušený neznamená probírat se v pocitech viny. Mobilizuje nás to, abychom se vydali na cestu domů, za Otcem, jako ztracený syn.

K tomu slouží svátost smíření: aby nám Bůh dal své odpuštění, přijal nás do svého milosrdenství, mohl nás pozvednout a uzdravit. A jakmile Bůh odpustil, je konec; znovu přihlívat viny, znovu je omílat znamená pochybovat o Boží lásce.

Bůh nám dal příbuzné a přátele, především ty, kteří jsou rovněž rodiči a jako my zápasí s potížemi. Jistě, každý případ je případem pro sebe a nejde o to srovnávat se se sousedy.

Jsou ovšem i těžkosti, s nimiž se nemůžeme jiným svěřovat. Nicméně převážně platí, že když se cítíme s problémy osamoceni, nechceme se zpravidla s nimi svěřit. Bojíme se, že bychom si nezachovali obraz "dobré křesťanské rodiny".

A přece, jakou významnou pomoc bychom si mohli navzájem poskytovat! Víte to přece velmi dobře: někdy stačí o problému promluvit, abychom prohlédli a měli jasno. A ve chvíli malomyslnosti jsou to maličkosti, které nám mohou pomoci, abychom se uchytili: úsměv, povzbuzení přítele, gesto porozumění...

Musíme se držet více pohromadě, stát při sobě, otevřeni, připraveni, ochotni naslouchat bez netrpělivosti těm druhým, přijímat je bez předsudků. Není to lehké, ale s Boží pomocí je to možné.

"Syn tolika slz nemůže být ztracen" - to jsou slova matky Moniky, která jí dodávala odvalu, když se nevzdávala a stále se modlila za svého syna Augustina. Neměla by být sv. Monika patronkou rodičů, kteří ztrácejí odvalu?

(Famille Chrétienne)

XVIII.

Pobožnost k Ježíšovu Srdci - pramen kněžství

(pokračování)

Matka Luisa-Markéta Claret de la Touche (1)

V březnu 1932, na Velký pátek, v přítomnosti ivrejského biskupa vyzvedli z hrobu rakev na vischeském hřbitově v Itálii. V rakvi byla kostra, ale ještě pokrytá kůží, řeholnice pochované před sedmnácti lety. Příští rok byl ustanoven církevní soud s úlohou začít diecézní informativní proces o Boží služebnici Luise-Markétě Claret de la Touche. Rok předtím byly její tělesné pozůstatky převezeny ze hřbitova do kláštera.

Máme tu před sebou svědkyni pobožnosti k Ježíšovu Srdci z našeho času, anebo aspoň z času, který je nám velmi blízký. Narodila se totiž v r. 1868, o pět let dřív než sv. Tereška Ježíšova.

Zemřela r. 1915. Tedy je současnici karmelitánky z Lisieux, Marie Goretti, sv. Pia X. a O. Foucaulda.

Byla Francouzka, narodila se v Saint-Germain-en-Laye a zemřela ve vyhnanství v Itálii, kam se uchýlil její klášter kvůli zákonu, který vyhnal z Francie řeholníky a řeholnice. Patřila do řádu Navštívení. Do kláštera vstoupila r. 1890 v Romanse. Jelikož ke konci svého života založila na radu z Říma řeholi "Navštívení Ježíšova Srdce", jiné kláštery Navštívení ji začaly považovat za rebelantku a vizionářku.

Celkově vyrovnaná milovnice života, v mládí okouzlená elegancí, pobláznila se do tance a do divadel, dělala výlety do hor v mužském oděvu k velkému pohoršení svého faráře. V dětství málo nábožná a s malou náklonností k nadpřirozeným věcem stává se postupně horlivou duší, velkou mystičkou, zcela zaměřenou k Ježíšovu Srdci.

Objevení nesmírné lásky

Bůh jí mimořádně vychází vstříc svojí milostí. Poprvé při prvním sv. přijímání a krátce nato pocítí sama od sebe, bez toho, aby jí to někdo radil, touhu složit slib věčného panenství. Mezitím však, asi 21letá, se zamiluje do nastávajícího důstojníka a začíná si dělat plány do budoucího života. Při pomýšlení na svůj slib prožívá však ve svém nitru strašný zápas. Bůh vyřeší věc tak, že se manželství ukáže být jeho vinou neuskutečnitelné. Nato obnoví svůj závazek vůči Pánu a už více od něho neodstoupí. Přes překážky ze strany rodiny vstoupí ve 22 letech do řehole Navštívení, když si předtím udělala pouť do Paray le Monial. Jednoho večera rozjímala v kapliče Zjevení. Říká nám o tom: "Když se vracím zpět až po stvoření světa, všude vidím jen lásku svého Boha. Od toho dne po Ježíšovo vtělení kolik je důkazů Boží lásky vůči lidem! Během Ježíšova lidského života kvete láska na každém kroku. V průběhu 33 let je Spasitelův život nepřerušným úkonem lásky. Na Kalvárii zemřel dobrovolně z lásky. Příkázání, které dal lidem, je příkázáním z lásky. Chléb, kterým je živí, je též láska, neboť jeho Tělo je důkazem lásky."

Od nynějška bude její život vést nesmírná Boží láska. Svoji postulanturu začala 17. ledna 1891. Ze svého života odstranila všechnu polovičitost, necítila se být zrozena pro nedůslednost. Téhož roku, 7. října, si oblékla řeholní roucho. Brzy s pokušeními a úzkostmi se začíná pro ni pasivní očišťování. Ve svátek sv. Markéty Marie 17. října 1892 skládá sliby. Pán k ní často hovoří v jejím nitru. Víckrát jí ukazuje svůj svatý bok a svoje Srdce. Takto 29. června 1894 duchovně podněcená klade své rty na ránu Pánova boku. Jindy, po sv. přijímání, jí Ježíš ukázal s nevýslovnou laskavostí svoje Srdce a přitom jí řekl: "Jak jsi slabá, toto bude pro tebe příbytek! Věř mé lásce!" Roku 1896 po bolestných tělesných a duchovních zkouškách k ní poslali O. Charriera. "Jdi," řekl jí Ježíš, "a otevři mu svoje srdce!" Strašně se tomu bránila, ale světila se O. Charrierovi, a nato poslechla. O. Charrier se potom stal nadlouho jejím duchovním vůdcem. Téhož roku 2. července jí řekl Ježíš: "Pojď na moje Srdce!" Ona však odvětila: "A nebude to pro mne příliš lidská útěcha?" - "Nechci, abys spočívala na mém lidském Srdci, ale na Srdci mého Božství." - "To je Duch lásky, Duch svatý." A znovu pocítila nevýslovný klid, který od Duchu svatého vcházel do její duše.

Důvěrně spojená s Ježíšem 12. dubna 1900, po sv. přijímání, vidí v jeho nejsvětějším Srdci božské záměry: "Chce, aby se láska rozšířila, aby zapálila svět a obnovila ho... Musíme hlásat lásku a milosrdenství každému stvoření, protože Boží Srdce cítí nesmírnou touhu odpouštět. Jakmile odkrývá ránu svého boku, ona položí na ni své rty a říká: "Viděla jsem velkého, nesmírného Boha strašně vysoko, a strašně nízko bídné hříšné stvoření, atom, nicotu. A láska,

nesmírná láska vyplňovala propast a zkracovala tím vzdálenosti k Ježíšovi." V Ježíšově Srdci se tedy spojuje s nesmírnou láskou, která se jí takto zjevuje:

"V tomto Nejsvětějším Srdci jsem, Bože můj, objevila cesty přiměřené mé slabosti, abych se dostala k tobě. Skrze otevřenou ránu Ježíšova boku jsem vešla do jeho Srdce, a když jsem si prohlížela jeho tajemné stánky, nepozorovaně jsem se zvedala jako po schodech k zářivým a radostným výškám, na nichž září tvoje Božství."

Musíme připomenout, že sestra Luisa-Markéta nikdy nečetla životopis sv. Markéty Marie. Nakonec její pobožnost k Ježíšovu Srdci se mnohem víc přibližuje k pobožnosti Bérullově a Eudesově (třebaže nezná ani Bérulla ani Eudesa) než k pobožnosti z Paray. Jejimi duchovními učiteli byli spíš sv. Pavel, sv. Jan a sv. František.

Ukázat kněžím Ježíšovo Srdce

Rok 1902 je neobyčejně významný pro Luisu. Bůh ji pozvedl vysoko v kontemplaci a nyní ji vede k plodné duchovní aktivitě. V předvečer svátku Ježíšova Srdce 5. června Pán od ní žádá, aby se zasvětila jako oběť za kněze. Takto jí říká 7. června: "Srdce mého kněze musí být jako zářící plamen, který ohřívá a očišťuje. Kdyby jen můj kněz věděl, jako bohatství lásky je ukryto pro něj v mém Srdci! Ať přistoupí k mému Srdci, ať z něho čerpá, ať tato láska bude přelévat, a ať jí šíří po světě! Markéta Marie ukázala moje Srdce světu, ty je ukaž mým kněžím! Všechny je přitáhni k mému Srdci!"

Za tři dny se ptá sestra Luisa: "Drahý Spasiteli, kněží viděli tvoje Srdce, když je moje blahoslavená sestra ukázala světu. Což to nestačí?" Ježíš jí odpovídá: "Chci jim je znovu ukázat!" V následujících dnech jí ukazuje Ježíš zvláštní skupinku kněží okolo svého Srdce. Ježíš si nepřeje, aby jeho kněží se jen jednoduše klaněli jeho Srdci, ale aby vytvořili vojsko, které bude bojovat za triumf jeho lásky. V příštích letech, která budou následovat, ji Ježíš bude poučovat o svém Srdci a o kněžství. O. Charrier přijímá důvěrnou zprávu své duchovní dcery a drží ji v přísné poníženosti, zatímco sám se cítí nehodným, aby ji vedl. Proto dlouho váhá, spíš jako by se vyjádřil o jejích cestách, ale ona to čte v jeho duši, a to ji osvětluje. Mezitím r.1906 musí komunita opustit Romanse. Vyhnankyně odcházejí do Itálie, a to nejprve do Revigliasco-Torinese, nato do Mazze, a konečně do Parella.

"Kněžský svaz"

Roku 1907 jako 39letá se stává S. Luisa-Markéta představenou komunity ve vyhnanství. Žije ještě osm let přeplněných samými zkouškami. Moudře a rozhodně se vyrovnává s těžkostmi v průběhu pobytu sester v cizině. Klášter vyhnáný z Francie musí přemístit z turínské diecéze do ivrejské, kde aspoň našla biskupa, který byl vůči ní samá ochota. Byl to msgr. Filipello, který jednoho dne vyslovil přání, aby se komunita modlila za kněze. Bez toho, aby byl o tom něco věděl, chytil se plánu, který svěřil Pán Matce Luise. Tato se zmínila před biskupem o několika stránkách svých poznámek, napsaných o této věci. Biskup si o ně řekl a po přečtení povzbudil představenou, aby to vydala tiskem. Tyto stránky se stanou knihou Ježíšova Srdce a kněžství, která vyšla v květnu 1910. Biskup nato požádal představenou, aby sestavila pravidla pro kněžské dílo, které od ní žádal Ježíš, a později je předložil papeži. O. Charrier byl nemile dotčený velkou pozorností, kterou biskup prokazoval Matce Luise, a důvěrou, kterou tato projevovala vůči biskupovi. Řeholnice vysvětlila jezuitovi, že jí takovéto chování nařídil Pán a že je to podle jeho vůle. Matka Luisa byla zvolena r. 1910 opět představenou.

Roku 1912 se musí její klášter přestěhovat z Mazze do Parella. Od té doby se svěřovala msgr. Filipellovi. Roku 1913 skončila její služba. Nová představená se začala vůči ní tvrdě chovat. Vzala jí z rukou noviciát a jiné funkce, takže Matka Luisa požádala o dovolení odejít z Parella. Byly to pro ni velmi trpké chvíle. "Neprosím Ježíše o jiné," píše, "než aby mi dal sílu a potřebnou trpělivost a abych neklesala a neurazila jeho nejsvětější Srdce." Nakonec na biskupovu radu odejde "na neurčitý čas" do kláštera Navštívení v Římě. Ale nová představená v Parelle chtěla, aby M. Luisa zůstala závislá na ní, zatímco tato musela poslouchat biskupa a představené kláštera, ve kterém bydlela. Tehdy se matka Luisa zeptala prelátů o radu ve věci založení Kněžského svazu. Proto byl založen nový klášter Navštívení v ivrejské diecézi, protože msgr. Filipello s tím souhlasil. Založení kláštera bylo schváleno v Římě a svěřeno ivrejskému biskupovi.

Klášter v Parelle jako i v Annecy se domníval, že Matka Luisa postupovala proti poslušnosti. Mezitím však ivrejský biskup našel jeden dům ve Vische, ve kterém se ubytovala Matka Luisa se svojí průvodkyní sestrou Markétou Raynaud a se sestrou Markétou Agnesou, která přišla z Parella. Takto se začalo to, co se bude od r. 1918 nazývat Betánie Ježíšova Srdce. Tam začaly přicházet nové postulanky. Mezitím však byla zakladatelka stále nemocná. Trápila ji vodnatelnost. V pátek 14. května 1915, ve tři hodiny odpoledne odevzdala svou duši Bohu.

P. Jean Ladame, S.J.

Dopis nemocným

Únor 1996

Drazí nemocní,

Vy, kteří sledujete úmysly Apoštolátu modlitby, jistě víte, že v únoru je ""Světový den nemocných". Má napomáhat všem trpícím objevit tu úžasnou skutečnost, že obětováním svého utrpení Kristu podporují misionářskou činnost. Nebojte se, nemusíte za oceán. Vždyť přímo doma máme mnohdy velké misijní území, které by tolik potřebovalo misionáře! Nechcete se jím stát Vy? Ne, opravdu nemusíte kázat, stačí jen kratičká modlitba, jen láskyplný pohled k Ježíši, jen ochota přijímat vše bolestné s láskou a za ně. Za koho? Ach, jistě by se jich našlo hodně. Ti, kteří Vás ošetřují, o Vás se starají, ať už doma, nebo v nemocnici či jinde. Ať jsou to sestry nebo lékaři. Zkuste se jenom někdy na ně pozorně zadívat. Nezdají se Vám někdy smutní, nevlídní a nevrlí? Co je asi trápí? Kdybychom tak měli možnost vidět do nitra svých nejbližších, všech těch, kteří jsou kolem nás, kolik bychom tam našli nevysloveného smutku, bolesti a zklamání. Vaši nejbližší to všechno před Vámi tají třeba právě z lásky k Vám, aby Vám nepůsobili ještě další starosti. Vědí, jak milujete svá vnoučata, proč Vám tedy povídám o tom, jak se odcizují. A u těch ostatních, zvláště tam, kde není vůbec víry, jaké to mnohdy až zoufalství. Odpusťte jim proto, že se vždy neusmívají, že nejsou vždy laskaví, a modlete se za ně. Při Vaší zdánlivé nemohoucnosti jste oproti nim bohatí a mocní, máte na své straně Pána světa, na kterého se můžete se vším obrátit. Moc prosím, využijte tuto možnost, nepřestávejte prosit a přimlouvav se, obětovat se za všechny kolem Vás, a stanete se velkými misionáři i na lůžku. Moc Vás zdravím.

Sestra Pavla

Arcibiskup Schönborn k problémům ekumenismu

22.1.1996 vídeňský arcibiskup v rámci týdne modliteb za sjednocení křesťanů řekl při bohoslužbě, které se zúčastnili i představitelé jiných církví: "Je sice správné, že v dialogu v teologické rovině už není taková horlivost jako před dvěma třemi desetiletími, na druhé straně však právě dialogem bylo odstraněno mnoho bariér. Teď je nutný "čas zrání". Zmínil se o své osobní ekumenické zkušenosti: za hodně vděčí setkání s pravoslávím. Během svého studia v Paříži (mj. kontaktem s pařížským "institutem sv. Sergeje") odhalil lásku k teologii církevních otců. I dnes považuje svět církevních otců - a tím dědictví nerozděleného křesťanství prvního tisíciletí jako "nutné východisko" pro každý ekumenický pokrok. K současným kontroverzním bodům v ekumeně upozornil na těžkosti, které vyplývaly z "polarizací" uvnitř jednotlivých církví. "Dělicí čára mezi 'fundamentalisticky' nebo 'progresivně' označenými snahami často přesahuje hranice konfesí. Proto je dialog, který je třeba vést uvnitř každé církve mezi těmito skupinami, stejně nutný jako jasné vymezení pojmů. Co myslíme skutečně, když někoho označujeme za příliš fundamentalistického nebo příliš progresivního?"

Arcibiskup Schönborn zaujal také stanovisko k otázce, jak by měly církve zacházet se "spornými body" jiných společenství ve veřejnosti. "Nepomůže si vzájemně veřejně adresovat výstrahy, ale je třeba též učit se vést o těchto otázkách veřejný dialog bez přecitlivělosti, ale ve vzájemné úctě. 'Jasná řeč' nemusí být protikladem 'bratrské řeči'.

Metastáza I.

450 let od smrti Martina Luthera

18. února 1996 uplyne 450 let od smrti Martina Luthera, otce a zakladatele protestantismu. 19. září 1996 uplyne 150 let od zjevení Matky Boží v La Salettě. Existuje nějaká souvislost mezi těmito výročími, mezi revoltou bývalého augustiniánského mnicha a profesora teologie, a Madonnou, která pláče, prosí a varuje na opuštěném horském místě? Vydejme se na malou exkurzi napříč třemi stoletími, které oddělují tyto události, i další epochou až do dnešních dnů. Budeme hledat počátky zhoubného bujení, jehož metastáza zachvátila Evropu a svět. Začneme nejdříve prvním výročím.

Martin Luther

Martin Luther se narodil v chudé zemědělské rodině. Jelikož otec nezdědil žádné hospodářství, pracoval jako horník v měděných dolech. Martin vyrůstal ve svízelných materiálních i duchovních podmínkách.

Jeho matka byla odchovankou lidové zbožnosti, ale otec měl přísné, až despotické zásady, které osudově určovaly Lutherovu výchovu. Podobně přísní jako otec byli i Lutherovi učitelé. Výsledkem tohoto prostředí a výchovy byla deformovaná představa Boha jako přísného a nemilosrdného soudce, který nelítostně ztrestá každý hřích. Ještě v pozdním věku vzpomíná Luther na tato první léta svého života: "Učili mě od dětství, že musím zblednout a zachvět se strachem, kdykoli jen uslyším jméno Kristus. Neslyšel jsem o něm nic jiného, než že je zlostný a neúprosný soudce."

Když se finanční situace rodiny zlepšila, mohl otec poslat Martina na studia do Erfurtu. Na univerzitě tehdy vládl tzv. nominalismus, který příliš podceňoval sílu lidské vůle, a naopak přeceňoval působení Boží milosti. Po dosažení titulu magistra v r. 1505 měl Luther podle přání otce studovat práva. Ale po měsíci studia přerušil, a když se vracel domů, přepadla jej prudká

bouře. V bezprostřední blízkosti udeřil blesk. Ve smrtelné hrůze se modlil k tehdejší patronce horníků sv. Anně: "Svatá Anno, zachraň mne, stanu se mnichem!"

Ačkoliv jej otec i přátelé od jeho úmyslu zrazovali, vstoupil nicméně do augustiniánského kláštera se zpřísněnou řeholí. Dříve než dokončil teologické studium, přijal podle tehdejších obyčejů kněžské svěcení. Pokračoval ve studiu nejprve v Erfurtu. V r. 1508 se stal lektorem morální filozofie ve Wittembergu, kde současně pokračoval ve studiu a získal titul bakaláře. Působil na katedře Písma svatého. Hloubal o některých základních otázkách, jako jsou dědičný hřích, ospravedlnění a vykoupení skrze víru a lásku. V r. 1511 navštívil jako poutník Řím. Vykonal tam generální zpověď a nepociťoval zatím žádnou nechuť vůči odpustkům, které při své pouti získával. Po návratu byl povolán, aby převzal katedru Písma sv. ve Wittembergu. R. 1512 získal doktorát a až do konce života působil ve Wittembergu jako profesor. Před svým reformačním vystoupením vykládal Žalmy, Pavlovy listy Římanům, Galatánům a Židům.

Přísná výchova v dětství v něm zanechala trvalý pocit viny, kterého se nemohl zbavit, protože mu byla zcela cizí představa Boha, který je milosrdný a odpouští. K tomu přistoupily komplexy, že je předem zavržen, které v něm vyvolala nauka zakladatele řádu sv. Augustina o predestinaci. Přístupování k svátostem nic nepomáhalo.

Z depresí, které v tomto stavu prožíval, jej osvobodil zvláštní "zážitek ve věži". Nabyt náhle jistotu, že bude spasen, a to na základě Pavlova výroku: "Spravedlivý žije z víry" (Řím 1,17). Stačí přiblížit se s vírou ke Kristu. Když na nás shlédne laskavě, jsme ospravedlněni. Jak sám říká: "Cítil jsem se jako znovuzrozený, jako bych vešel otevřenou branou do samého ráje. Od té chvíle jsem začal chápat celé Písmo ve zcela novém světle."

V tomto novém světle začal později také Písmo překládat. Jaké to bylo nové světlo, objasnil Luther později ve svém spisu "De servo arbitrio" neboli "Zotročená vůle", který pokládá za své nejpodstatnější dílo. Ve skutečnosti našel své osvobození v přesvědčení, že člověk nemá svobodnou vůli, a nemůže proto hřešit. "Nikoliv člověk je vinen, ale nespravedlivý Bůh."¹⁾ Na jiném místě téhož spisu Luther napsal: "Můj Erazme, já tě chválím a velebím, že ty jediný jsi poznal, o co ve skutečnosti jde. Ty jediný jsi zaútočil na to podstatné a neplánils mě za takové cizí věci, jako je kritika papežství, očištění, odpustků a podobně. Ty jediný jsi trefil hřebík na hlavičku."²⁾ To jediné, o co jde v oné odpovědi Erazmu Rotterdamskému, je toto: "Svobodná vůle je čistá lež."³⁾

Luther vkládá Bohu do úst slova: "Já jsem to, kdo tvoří dobro i zlo." - Bůh spojuje ve své věčné přirozenosti ten nejhlubší rozpor mezi dobrem a zlem. Bůh tvoří člověka jako svůj protiklad, jako zosobnění zla, které má překonávat v boji sám sebou. Lidská přirozenost je hnána pouze egoistickým zaměřením. Tato tendence ke zlu v člověku není důsledkem dědičného hříchu, nýbrž patří k samé podstatě člověka, tak jak byl od Boha stvořen. Boží přikázání se podle Luthera omezují na to, co nesmíme, ne na to, co smíme, a tak nám jen připomínají naši bezmocnost.⁴⁾ Kristův příkaz "Buďte dokonalí jako je váš nebeský Otec" odporuje zotročené lidské vůli a prodejnému rozumu (*mala voluntas, mala ratio*). Přikázání "Miluj bližního jako sebe" mluví podle Luthera o zvrácené lásce, protože všichni zapomínají na bližního a hledají jenom, co jejich jest.⁵⁾ Odpuštění není možno dosáhnout lítostí ani žádnou osobní zásluhou, žádnou spoluprací s milostí, protože Bůh se mnou nakládá jako se surovým materiálem a objektem "cizí spravedlnosti".⁶⁾ Stačí, když se k Bohu s důvěrou přiblížíme s úplnou oddaností. V tom člověku nepomohou žádné svátosti ani církve. Jde o čistě subjektivně prožívanou víru, která nepotřebuje žádného prostředníka.

To má dalekosáhlé důsledky. Luther našel řešení svého těžkého osobního problému navozeného zážitkem a zkušeností nevhodně prosazované autority v tom, že odmítl veškerou autoritu. S pocitem osvobození je spojeno přesvědčení, že objevil sám revolučně správný výklad Písma. Svůj "zážitek ve věži" zgeneralizoval a dospěl k závěru, že obdobný zážitek je přístupný každému, pokud se "vírou osvobodí" podobně jako on. Tento osvobozující vliv Písma existující církev lidem zatajila. Stala se tedy překážkou na cestě ke spáse. Pokládal za svou povinnost zbourat všechno to, co si "papežská" církev vymyslela. Z disproporce mezi vlastním pojetím Písma a pojetím tradovaným v církvi obvinil římskou církev a osočil ji z tyranie a podlosti.

V souladu se svým pojetím viny a osvobození odmítá mši svatou jako výkupnou oběť Kristovu, a s tím odmítá kněžství jakožto svátost. "Kristova církev nezná tuto svátost. Je to vynález papežské církve."⁷⁾ Není tedy svátostného kněžství, jen kněžství všeobecné, získané již při křtu. Není tedy ani celibátu a jedinou potřebnou službu, službu slova, mohou stejně dobře vykonávat jak muži tak ženy. (Svůj postoj v této věci dokumentoval sňatkem s bývalou řeholní sestrou.) Ani manželství není svátostí, a totiž není nerozlučné. (Luther, Melanchton a Butzer schválili tajně bigamii hesenského knížete Filipa, který tak přešel na protestantskou stranu.) Boj proti odpustkům, který se stal prvním jablkem sváru mezi Lutherem a Římem, je ve skutečnosti jen dílčím důsledkem revolučního Lutherova postoje.

Do služeb nového přesvědčení se postavila neobyčejná Lutherova výmluvnost a literární schopnosti. Stal se mistrem zžiravé a jedovaté ironie uplatňované bohatě slovem i písmem. Jeho odvaha našla odezvu u nespokojené šlechty i u sedláků. Především však se jeho myšlenek ujali intelektuálové, kteří je uvítali jako precedens pro osvobození od autority církve.

Jeho rozchod s církví byla vysoká daň, kterou zaplatil za svůj zážitek osvobození, ale v kontextu událostí je lidsky pochopitelný. Nám však nyní nejde o hodnocení Lutherovy osobnosti. Nejde ani o jednotlivosti jeho sporu a jeho učení. Jde o onen základní postoj osobní vzpoury a ovoce, jaké toto semeno přineslo. Jestliže se každému dostává nezprostředkovaně správného poznání při výkladu Písma, pak se svým způsobem jednomu každému přisuzuje atribut neomylnosti a otevírají se brány subjektivismu.

Tragédie Lutherovy osobnosti je v tom, že jemu osobně šlo o očištění církve a výkladu Písma od d'ábelských deformací. Ve skutečnosti pustil d'ábla z řetězu, a ten se dal do díla neprodleně. Zničující bouře, rozbroje a dlouholeté války, které reformace rozpoutala, jsou toho výmluvným dokladem. Ale toto všechno byl ve skutečnosti jen úvod. Zasetý nádor se rozvíjel dále. Bylo to teprve lutherství, které postupně probudilo německé národní sebevědomí, které otevřelo brány "géniovi německého národa", jak se projevil u Kanta, Hegela, Fichteho, Nietzscheho aj., k nimž se ještě později vrátíme.

P.S. Když spustili v loňském roce iniciátoři akce "Církev, to jsme my" svou kampaň, poukazovali na skutečnost, že požadavky, s nimiž přicházejí, jsou v protestantské církvi dávno vyřešeny. Zajisté. Jsou zakotveny již v samých základech reformace.

(Pokračování příště)

Poznámky: (SS = sebrané spisy)

- 1) Luther, M.: De servo arbitrio. 1525, SS 18, 785, 31-32.
- 2) SS 18, 786.
- 3) SS 18, 603.
- 4) SS 18, 675.
- 5) SS 2, 581, 4-6.
- 6) SS 44, 473, 36-38.

Křesťanská matka IV.

Četba na pokračování

Život matky sv. Jana Boska

P. Jan Pořícký

Kterýsi otec, vysloužilý důstojník, svého syna pravidelně každou sobotu vyplácel. Nařezal mu prutem, ať už něco provedl, nebo ne. "Rána ti nikdy neuškodí. Ve světě jich dostaneš až až, tedy si zvykej." - V tom měl pravdu, život je tvrdý, s nikým se nemazlí. Ovšem není proto potřeba dělat z domova mučírnu.

Ale z druhé strany je také chybou, když rodiče své děti zbožňují, ve všem jim vyhoví, stále je chovají jako za sklem, aby je neofoukl chladnější větřík, aby se na ně nikdo křivě nepodíval. To by byla výchova ke slabošství. Víme přece, že dítě musí do světa a svět že mu dá ran bezpočtu. Ať tedy je ostřílené, statečné, zvyklé nést kříže.

Je obdivuhodné, jak matka Boskova tomu rozuměla. Vychovávala své děti, jak se říká, spartánsky. Hoši se nesměli vyhýbat práci. Štípali dříví, chodili pro vodu, pleli trávu, zametali a myli podlahu, poklízeli dobytek, nosili z lesa chrástí... Do všeho je maminka dovedla zapřáhnout. Vstávalo se s východem slunce. Postel byla tvrdá. Slamník vycpaný kukuřičným listím, nijak nelákal k zbytečnému povalování. K snídani dostali kus chleba. Mléka bylo třeba na jiné věci. Máš-li žizeň, napij se ze studně. Aby se nezkazili, směli si hrát jen s těmi dětmi, s kterými jim matka dovolila. Jestli řekla: Ne! platilo "ne", a ani slova o nějakém kamarádství.

Čtvrtek co čtvrtek chodila maminka pravidelně do města. Nosila na trh máslo, vejce a drůbež, aby měla na vydání. Než odešla, uložila každému práci. Vracela se po poledni. Chlapci na ni čekali na návrší. Jak uviděli maminku, hnali se k ní. Věděli, že na ně pamatovala, že jim něco koupila. Byla to obyčejně od pekaře houska nebo svatojánský chléb. Ale nejprv se skládaly účty:

"Udělalí jste, co jsem poručila?"

"Ano, udělali."

"Babičko, poslouchali vás?"

"Ano, poslouchali."

Když slyšela: Ano, spokojeně se usmála. Tak tedy si vezměte každý jeden kousek.

Hoši byli tak nacvičení, že když něco nebylo v pořádku, provinilec donesl bez vyzvání sám na sebe prut: "Maminko, já jsem to a to rozbil, to a to neudělal, vyplat'te mne."

Ovšem ani u nich to nevypadalo pořád svatě. Byli tři chlapci, tři hlavy, tři různé povahy. Josef mírný a přítulný, rád se mazlil, ale jen když byl dobře naložen. Jinak si občas postavil hlavu a vzdoroval. To se válel po zemi a že neposlechne a neposlechne. Jenže nepochodil. "Víš, že mám více síly než ty, a že ti nepovolím. Měj rozum a poslechni, než bude zle..."

Časem to uznal, zmoudřel a vyrostl z něho milý a čiperný hoch. Zůstal při hospodářství. Říkali o něm, že se minul povoláním a že ho měli dát na kupectví. Byl prý rozeným obchodníkem.

Jan, budoucí světec, byl o dva roky mladší. Kulatá hlavička, pokrytá tmavými kučerami, byla od nejtěplejšího mládí plná plánů a srdce bylo plné statečnosti. Hoch byl bystrý a nebojácný. Nebylo mu ani plných osm let, když jednou pásl nad úvozem krávy a drůbež, krocany a krůty. Krátil si dlouhou chvíli hrou. Přece si však všiml, že úvozem jde nějaký neznámý člověk. Ten člověk nic nenesl, ale chlapci se najednou zdá, že mu schází jeden krocán. Rozhlédne se napravo, nalevo,

krocán nikde. - "Že mně ho ukradli!" - Rozběhl se za ním. - "Vy jste mi vzal krocana. Vraťte ho zpátky." - "Kluku, neblázni, copak ho mám v kapse?" - "Vy jste ho vzal. Jak ho hned nedáte, budu křičet, chytinu vás za nohu a nepustím..."

Ten člověk byl opravdu zloděj. Když hoch byl obrácen jinam, chytil mu krocana, strčil do pytle, a pytel schoval v příkopu. Teď se lekl, aby se nesběhli lidé, kteří ho patrně znali, a proto vytáhl pytel a krocana pustil.

"To já jen žertem, abych věděl, zdali dobře hlídáš." - "Takovéhle žerty si podruhé nechte."

Když to doma vypravoval, maminka myslela, že to přece mohl být jenom žert. "Ano, žert. Kdybych ho byl nechal, byli bychom bez krocana."

Třetí syn se jmenoval Antonín. Byl po nebožce, a to se stalo kamenem úrazu. Chlapec byl o devět roků starší, brzy dorůstal a stavěl se na vlastní nohy. Domek prý je jeho, on je pánem a nemusí nikoho poslouchat. Na mladší žárlil a kde se naskytla příležitost, bil je. Zvláště měl spadeno na nejmladšího, na Jana. Ztrpčoval mu život, jak se dalo. Poctivě ho nepojmenoval a honil ho z práce do práce. "Když chceš jíst, dělej!"

Nejednou musela matka zakročít a vyrvat mu hochy z rukou, když je častoval ranami, a oni spojenými silami se mu nemohli ubránit. Tu pak zatínal zuby a očima zle po ní svítil... Byl by potřeboval pár pohlavků, ale nedala mu je: "Nebila jsem tě a bit tě nebudu, abys mně nevyčítal, že nejsem tvou matkou. Ale jsi nespravedlivý a zlý." Řekla mu to vážně a dívala se mu přitom do očí. On sklopil hlavu a odešel.

Svým klidem dokázala víc než křikem. Dokázala, že se i tato násilnická povaha časem mírnila a z Antonína se po letech stal hodný člověk. Matka Boskova měla skutečně vzácný dar, že uměla vyřídit klidně, dobrým slovem všechno.

Malý Jeník vyslídil, že ve vrbě mají hnízdo pěnkavy. Objevit je a vypravit se na ně bylo jedno a totéž... Na strom se dostal, ale pak uvázl rukou mezi dvěma větvemi a ať se namáhal, jak namáhal, nedostal ji ven. Nezbylo než volat maminku. Ona přišla, ruku vysvobodila, ale hned uštědřila naučení: "Kdo stojí o cizí, přichází o vlastní. Tys mohl přijít i o ruku. Chtěl jsi ptáčkům vzít svobodu a Pán Bůh tě za to chytil do pasti..." Od té doby se hoch hnízda ani nedotkl.

Jedna sousedka udržovala nepočetný poměr s cizím mužem, jindy zas bylo vidět kteréśi děvče neslušně přistrojené. Paní Markéta k tomu nemlčela, ale domluvila jim v dobrém a ony poslechly. Chudou její chaloupku znali potřební lidé z celého kraje. Věděli, že tam každý dostane něco k jídlu a třeba i nocleh ve stodole. Nejednomu nuzákovi spravila i roztrhané šaty, a to všechno za pouhé "Zaplat' Pán Bůh!"

Šťastný domov, kde se dětem dává takovýto příklad. O něm platí slova básníkova: "Otcovský dům, to je ráj, jímž oblažil Bůh tebe, a byť bys prošel světa kraj, nenajdeš jinde nebe."

Je povinností rodičů vést děti od dětství v rodině tak, aby poznaly Boží lásku ke všem lidem, a postupně je učit, hlavně příkladem, aby se staraly o hmotné a duchovní potřeby bližního. Proto se má celá rodina a její společný život stát první školou apoštolátu.

(Apostolicam actuositatem, 30)

Hle, předpověděl jsem vám všechno...

Litva

V duši litevského národa, často tak nevýslovně stíhaného utrpením, se zrodila tato legenda: Jeden muž často chodíval ke kříži, který stál u cesty. Stěžoval si na nouzi, která jej stíhala, ale čím dál

tím více si uvědomoval, že nouze, kterou strádá Ukřižovaný, je mnohem větší. Jeho soucit s Kristem dosáhl takového stupně, že mu nabídl, že jej na čas na dřevu kříže vystřídá. Pán přijal jeho nabídku, ale dal mu podmínku, že na kříži bude mlčet a za žádných okolností nepromluví, i kdyby viděl a slyšel cokoliv.

A tak visí muž na dřevě místo Krista, a jak přicházejí kolemjdoucí, ať už s láskou, nebo s nenávisí či v lhostejnosti, i když už už chtěl promluvit, nakonec zachoval slíbené mlčení. Až došlo k takové příhodě. Jeden kupec usedl pod kříž, počítal tam svoje peníze. Když se zvedal k odchodu, zapomněl tu svoji tašku. Šel kolem jeden výrostek, vzal tašku a utekl. Když se kupec vrátil pro svou tašku, našel pod křížem děvče, které se usebraně modlilo. Začal dívce láteřit a bil ji při tom pěstmi. To už muž na kříži nevydržel. Vyčinił rozhněvanému kupci, uvedl věci na správnou míru a byl konečně sám se sebou spokojen. Ale vtom se před ním objevila postava, cizí, a přece dobře známá: "Pojď dolů, musím se vrátit na své místo, nezachoval jsi mlčení." "Ale Pane, jak jsem mohl mlčet, když jsem viděl takové bezprávi?" "Tys pochopitelně nemohl mlčet," řekl mu Pán opět s kříže, "protože tvému lidskému rozumu chybí správné chápání a tvému srdci trpělivost." A tak visí Kristus zase na svém kříži a dívá se na Litvu svým smutným, ale dobrotivým zrakem, dívá se na přicházející a na odcházející, všechno snáší, všechno přetrpívá.

Božská moudrost a lidský názor, božská shovívavost a lidská trpělivost, jak nekonečně se rozcházejí! A přece teprve tehdy, když se sblíží, když jsou si docela blízko, když se vzájemně prostupují v síle víry a důvěry, je možno mluvit o skutečné křesťanské trpělivosti, o onom nejvyšším stupni křesťanského hrdinství, které se osvědčí nikoliv tím, že se na zlo oboří, ale že je dokáže snést.

Je tomu tak ne proto, že by trpělivost a sebeovládání bylo dokonalejší, než útok a sebevědomí, ale proto, že skutečný svět je takový, že teprve v tom nejzazším případě, kdy nemá člověk žádnou jinou možnost odporu kromě sebeovládání, dokazuje tu největší vnitřní duševní sílu člověka. Struktura moci tohoto světa je taková, že nikoliv agrese, ale sebeovládnutí je posledním a rozhodujícím dokladem hrdinství, které totiž nespočívá v ničem jiném než v síle podívat se tváří v tvář ranám a smrti, aniž by se nechalo odradit dojmem, že mu jde o lásku k dobru a o jeho uskutečnění. Patří k základním danostem tohoto dědičným hříchem a nepořádkem narušeného světa, že vnější síla dobra se osvědčuje v bezmocnosti. Slova Ježíšova: Hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky (Mt 10,16), vystihují dokonale trvalé postavení křesťanů ve světě. Nic nás nemůže lépe povzbudit v tísní a pronásledování, než slova sv. Jakuba: Buďte tedy trpěliví, bratři, až do příchodu Páně, jako rolník čeká trpělivě na vzácný plod země, trpělivě nad ním čeká, až se mu dostane podzimního a jarního deště. Buďte i vy trpěliví a posilněte svá srdce, vždyť příchod Páně je blízko (Jak 5,7-8).

Kolik trpělivosti musí mít pšeničné zrno, které samo má pouze obdivuhodný zárodek života, ale je vystaveno nepříznivým podmínkám: mrazu a vedru, dešti a suchu, bouři a krupobití, škůdcům a nemocem, a v tom všem musí osvědčit svou sílu. A nyní bez příměru: Duše, která mu dodržet slovo (dané při křtu) a stát se svatou, nemůže toho dosáhnout bez veliké trpělivosti, bez milosti sebekázně, o kterou musí neustále prosit, aby jí síla shůry pomáhala v její slabosti. Vnitřní cesta k Bohu je plná porážek, rozčarování, vyčerpání; jsou tu stále nedostatky, chyby a provinění. Abychom v tom všem dokázali s důvěrou snášet sami sebe a jít stále kupředu, jakoby to bylo v pořádku, držet se vytrvale Pána jako slepý svého vůdce, všechno to umírání strachem při pohledu na okolní propasti, které kolem vyvstávají a na které se musíme dívat, to všechno vyžaduje nesmírně mnoho trpělivosti. V tom je podstata a duch trpělivosti, tato nejzazší a rozhodující prověrka statečnosti, skutečná důvěra v Boha, teologická ctnost naděje.

Nejtěžší zkoušce je vystavena trpělivost a důvěra, když se ukáže plevel, který nepřítel zasel mezi pšenici, když tento plevel, jak je tomu za dnešních dnů, začne pšenici přerůstat a hrozí, že ji zadusí (srov. Mt 13,30-32,36-43). Taková doba, ve které se rozmůže nepravost a láska u mnohých ochladne (Mt 24,12), vystavuje ty, kteří ještě věří a milují, žáru zkoušky (1 Pt 4,12). Tato vnější nepřízeň a trpkost udržuje ona muka hrozcích pochybností, které se jakoby samy od sebe vynořují ze všech těch hrůz: Proč Bůh mlčí? Proč nepohne ani prstem? V této situaci, ve které si připadáme, jako bychom mluvili do stěny, snášíme nesmírná duševní muka, a tak se ukazuje, zda důvěra a trpělivost v nás skutečně zapustily kořeny a zda jsme pochopili plnou vážnost, se kterou Bůh jedná se svým tvorem. Patří to k jeho nejhlubším tajemstvím, že nechává stvořeného ducha rozhodovat pro dobro a pro zlo, že nechává tato rozhodnutí působit i na druhé, a přesto všechny věci těch, kteří milují Boha, se obrací v dobro. "Dobrem" tu nerozumíme pozemské blaho, nýbrž to, co slouží naší věčné spáse.

Je to pravda, že Bůh mlčí? Není tomu jen tak, že nerozumíme "znamení časů", anebo nechceme rozumět? Nemáme snad jeho Zjevení, které je sice neměnné a může budit dojem, že je mrtvé, které však ve skutečnosti je jako oheň, jako kladivo, které tříští skálu (Jer 23,29), ale současně je vlídným světlem pro mé nohy a osvětluje moji stezku (Ž 119,105)? Nemůžeme si snad i v nejtemnějších hodinách dodávat odvahy vzpomínkou na přeblažené světlo, které nám bylo dopřáno v dřívějším čase? Nemáme v zázracích až do dnešního dne tu nejpevnější oporu pro ohroženou víru? Hle, předpověděl jsem vám všechno. Tak nám to řekl náš Pán. Mluvil k nám v podobstvích o pleveli, že v době, kdy lidé budou spát, přijde nepřítel, aby i uvnitř církve rozséval koukol; v dětech zla působí vrah lidí od počátku, že bratr vydává na smrt bratra a otec syna (Mk 13,12). Nemělo by nás udivovat, jestliže skutečné Ježíšovy učedníky budou nenávidět pro jeho jméno. On nás přece také ujistil: Ani vlas s vaší hlavy nepadne. Neztratí se ani to nejmenší, všechno bude započteno v jeho lásce a slávě a my můžeme mít neotřesitelnou důvěru. Svou trpělivostí zachráníte své duše (srov. Lk 21,17-19). Trpělivostí, ale kde jinde se můžeme naučit Boží trpělivostí, než v Getsemanech, na křížové cestě a pod křížem! Měli bychom tam chodit ještě častěji a s větší naléhavostí, než onen litevský muž, měli bychom sem přicházet spolu s Marií, jeho matkou.

P. Gerhard Hermes

Překlad -ire-

Církevní aktuality

Kardinál Vlk pro český rozhlas

Kardinál Miloslav Vlk reagoval pro Český rozhlas 27.1. na zprávu o úmrtí paní Olgy Havlové takto:

"Paní Olgu Havlovou znám z řady setkání při různých slavnostních příležitostech či při vánoční nadílce dětem na Pražském hradě nebo při některých soukromých příležitostech u stolu u Havlů. Zním ji spíše z činů než z rozhovorů. I když zůstávala spíše v pozadí, byla důležitou oporou svému manželovi-disidentovi a nesla s ním statečně všechny těžké a nebezpečné situace tehdejšího života. Jako všechny manželky politiků vytvářela obětavě zázemí a domov pro manžela-prezidenta a má tedy velký podíl na jeho poslání a službě společnosti a je třeba za to vyslovit vděčnost.

Všechny tyto činy pro dobro druhých budou jistě zhodnoceny také v očích Božích.

Poněvadž znám úctu věřících k panu prezidentovi, chtěl bych ho ujistit, že jsme mu v těchto chvílích blízko, že s ním cítíme a že se modlíme."

Bosenská církev doufá v papežovu návštěvu

Katolická církev v Sarajevu i nadále doufá, že se brzy uskuteční papežova návštěva. "Chtěli bychom tu návštěvu a papež sám také," řekl světící biskup Pero Sudar ze Sarajeva při jedné ze svých přednášek v Bologni. "Papež byl jediný, kdo mluvil o 'agresorech a obětech' v Bosně. Kdyby existovaly v Evropě dvě osobnosti jako papež, vyhlížela by svět jinak."

Sudar současně kritizoval dohody z Daytonu, ve kterých jsou rozpory a pokrytectví, a pozitivně se vyslovil k dialogu mezi muslimy a katolíky.

Kardinál Vlk prezidentu Václavu Havlovi

Kardinál Miloslav Vlk zaslal 28.1. prezidentu Václavu Havlovi soustrastný dopis tohoto znění:

Vážený pane prezidente, nechci jen formálně kondolovat, ale spíše srdcem vyjádřit svou hlubokou účast na vaší bolesti nad odchodem Vaší manželky paní Olgy Havlové. Vím ostatně i z Vašich "Dopisů Olze", co znamenala pro Vás osobně, a uvědomuji si také, co tím vlastně zvlášť později znamenala pro Vaši službu celé společnosti.

Ujišťuji Vás, pane prezidente, nejen za své spolubratry biskupy, ale i za všechny katolické věřící naší republiky, že chceme být nyní i nadále více s Vámi. Při četných setkáních věřící často veřejně vyjadřovali svou lásku k Vám a k Vašemu poslání.

Aby za těmito slovy a ujištěními stal konkrétní čin, vyzvali jsme včera v dostupných médiích všechny kněze i věřící, aby se při dnešních bohoslužbách za paní Olgu modlili.

V úctě kardinál Miloslav Vlk,
arcibiskup pražský, předseda ČBK

Myšlenky k rozjímání

6. neděle v mezidobí - 11.2.

Mt 5,17-37

Zákon měl stále připomínat Židům, že patří Bohu a že Bůh putuje se svým lidem. Proto Ježíš nepřišel Zákon zrušit. Naplnil jej, protože zjevil Boha viditelně. Proto je s Kristem snadné konat skutky víry.

pondělí 12.2.

Mk 8,11-13

Tato touha nevymizela. Soukromá zjevení a zvláštní úkazy mají dnes konjunkturu. Znamení, které ale visí na stěně křesťanských příbytků - kříž - vzrušuje daleko méně. A přeci je to znamení jediné: "Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný" (Jan 3,16). Podívejme se tedy na kříž skrze tuto větu.

úterý 13.2.

Mk 8,14-21

Kvas udělá velkou práci: z malého kousku těsta udělá mnohem větší, z nepoživatelného požitelné. O chleby pro zástup se postará Pán sám, pro tuto starost nesmím zanedbat péči o kvas v nás.

středa 14.2.

Jak 1,19-25

Nejde zdaleka jen o slušnost, o ukázněnou mlčenlivost. Jde o to, jaké slovo v nás vládne - jestli naše slova, nebo slovo Boží. Víš o tom, jak tě Boží slovo konkrétně zachraňuje?

čtvrtek 15.2.

Jak 2,1-9

Teoreticky není těžké tato slova uznat. Ale musíme si je nějak konkrétně "přeložit" do vlastního života. Rozhodnout se pro někoho, koho dáváme stranou, protože bohatí jsou nám užitečnější, než on. Ježíš přichází pro potřebné, není odměnou pro úspěšné.

pátek 16.2.

Jak 2,14-17

Víru skutečně nelze nahradit skutky. Víra nás totiž s Bohem spojuje a toho není schopen jiný náš čin. Ale spojení s Bohem se musí projevit ve světě, v okolí - a to jsou právě skutky, které z víry vycházejí.

Sobota 17.2.

Jak 3,1-10

Tohle neplatí ovšem jen o jazyku, že je schopen i velebit Boha i být nástrojem zlých hříchů - to platí o nás lidech celých. Řešením proto není popření lidských schopností, ale jejich postavení pod Boží vládu. I teď se mohu pokusit dávat postupně s důvěrou svou schopnost mluvit (svůj jazyk) Bohu do služeb. A ujasnit si, co by zřejmě v některých situacích chtěl Ježíš říci mými ústy.